

BILDERBUCH

Čerpáno z: Knitlová, M. **Obrázková kniha v literatuře pro děti a mládež v 90. letech a současnosti**

(*picture book*, obrázková kniha, obrázkový příběh)

- Německá internetová encyklopedie Wikipedia pod slovníkovým heslem *bilderbuch* uvádí: *Obrázková kniha je žánr tvořící součást dětské literatury. Definice a historie obrázkové knihy jsou úzce spjaty se změnami společenských představ. Původně byl tento pojem používán pro každou knihu, která byla opatřena ilustracemi. V dnešní době se pod tímto pojmem rozumí kniha pro děti, které ještě neumí číst a nebo se čtením teprve začínají. Obrázky zde zaujímají řídicí roli, ačkoli existuje úzká souvztažnost mezi obrázkem a textem. Obrázkové knihy mají zpravidla nepatrný rozsah (všeobecně kolem 30 stran) a vyskytují se ve všech formátech.*¹
- Anglické a americké publikace termín obrázkové knihy² nedefinují striktně, ale zaměřují se spíše na vymezení obecných funkcí a účelů obrázkové knihy ve vztahu k recipientovi. „Dobrý příběh obrázkové knihy má originální sílu pobavit a obohatit. Krása, humor a náležitosti umělecké interpretace vnáší vhodně zvolenými slovy do příběhu představitost. Obrázkové knihy jsou velice důležité pro malé děti, jejichž úroveň zájmu překoná jejich čtenářské schopnosti. Obrázky nedělají knihu pouze atraktivnější, musí zprostředkovat stejné poselství jako psané slovo. Dítě čte obrázek stejně jako dospělý čte doprovodný text. Příběh a ilustrace by měly být natolik jednotné, že dítě samo bude schopno vyčíst smysl příběhu skrz obrázky.“³
- „Obrázková kniha je kniha, ve které jsou obrázky navrženy tak, aby byly součástí textu. Splynutí obou složek - obrázku a textu je podstatné pro jednotnou prezentaci. Toto splynutí neexistuje v ilustrované knize. Jinak řečeno, obrázky jsou větším rozšířením textu. Mohou obohatit interpretaci textu, ale nejsou nezbytné pro jejich pochopení. Ilustrované knihy jsou obvykle psány pro ty děti, které již dosáhly potřebné dovednosti plynulého čtení. **Obrázková je ta, která převede své poselství skrze dvě média, skrz umění ilustrace a umění psaného slova. Obě media musí nést část vyprávění a vzájemně se doplňovat, prolínat.** Obrázkové knihy nelze důsledně spojovat s počátky čtení. Většina obrázkových knih žádá zprostředkovatele, který dítěti text přečte. Obrázkové knihy jsou psány pro zájem a pobavení malých dětí, nejsou napsány s cílem zvýšit úroveň četby dítěte. Tento druh knihy počítá s omezenou slovní zásobou ve vztahu ke slovní zásobě a možností chápání malého dítěte. Trend rostoucího počtu vydávaných obrázkových knih

¹ Jedná se o volný překlad z němčiny, WIKIPEDIA (online). c2006, poslední revize 15.2.2008. [cit. 15.1.2008] Dostupný z: <http://de.wikipedia.org/wiki/Bilderbuch>

² Pod anglickým heslem *picture book*.

³ Smith, Dora V.: *Fifty years Children`s book 1910-1960: Trends, Backgrounds, Influences.* Illinois 1960.

odráží zvýšenou roli masmédií v lidské společnosti a větší roli vizuální komunikace v knihách samotných.⁴ (...)

- Podle Svatavy Urbanové je obrázková kniha je „svébytným funkčním žánrem, kdy je důraz kladen na vizuální komunikaci, dominantní postavení obrazu vzhledem k textu (v poměru 3:1), podstatná je dynamicky výtvarná kompozice, spojující slovo a obraz a jejich vzájemné prolínání, a celková úprava knižní formy jako kompaktního výtvarného artefaktu.⁵
- **Obrázková kniha je kniha určená nejmenším dětem, které ještě neumí číst; je v ní zvýrazněna role ilustrátora, zatímco autor textu záměrně vystačí s menším dějovým i textovým rozsahem tak, aby dítě samo, díky své představivosti, mělo dost prostoru dotvořit si příběh i prostředí, ve kterém se děj odehrává; optimální poměr ilustrací a textu je 3:1, přičemž obraz i text tvoří komplexní, provázaný celek; celkový počet stran knihy by neměl být příliš vysoký;⁶ celkovým provedením by obrázková kniha měla být literárně estetickým artefaktem, tedy kvalitním hodnotovým nosičem prvotního kontaktu dítěte s literaturou.**(s.20)
- Označení obrázková kniha je v přesnějším slova smyslu používáno jako termín pro určitou formu ztvárnění žánru nebo žánrové varianty literatury pro děti a mládež.

Knitlová, M. *Obrázková kniha v literatuře pro děti a mládež v 90. letech a současnosti: diplomová práce*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. Vedoucí diplomové práce **Doc. PhDr. Naděžda Siegllová, CSc.**

⁴ Huck, Ch.S., Young Kuhn, D.: *Children`s literature in the elementary School*, Holt, Rinehart and Winston, Inc. USA 1968.

⁵ Urbanová, S. a kol.: *Sedm klíčů k otevření literatury pro děti a mládež 90. let XX. století*. Olomouc: Votobia, 2004.

⁶ H. Benediková k tomuto uvádí, že celkový počet stran by neměl převýšit čtyřicet osm. Z její studie nevyplývá relevantní důvod pro tento počet stran.

SEZNAM TITULŮ:

- Petr Sís: Tři zlaté klíče
Strom života
Tibet, tajemství červené krabičky
Zed'
Hrej, Mozarte, hrej
Podivuhodný příběh Eskymo Welzla
- Tereza Říčanová: Noemova archa
Kozí knížka
- Paolo Guarnieri: Chlapec jménem Giotto
- Jan Vodňanský,
Alois Mikulka: Pojd' se dívat, pojd' si hrát, na to, co je protiklad
- Miloslav Topinka: Martin a hvězda
- Ludvík Vaculík Petr má medvěda nebo co
- Maurice Sendak: Tam, kde žijí divočiny
Brundibar (podle Brundibára A. Hoffmeistra)
- Hana Doskočilová: Pět přání
Velryba a pruhované tričko
- Pavel Čech O Čertovi
O Klíči
O Zahradě
O Mráčkovi
- Iva Pecháčková Legenda o Golemovi
- Martina Skala Strado & Varius
- Milena Lukešová Holčička a déšť
Zlatohlávek
Jakub a babí léto
Bílá zima
Čáp
Neuleť, ptáčku
Oslíčkové
- Daisy Mrázková Nádherné Úterý
Můj medvěd Flóra
Slon a mravenec
Co by se stalo, kdyby...
- Magdalena Wagnerová Záhada č. 28

Dagmar Urbánková Adam a koleno
Byl jeden dům
Chlebová Lhota

Renata Bellingerová O zlaté mrkvi

Eva Volfová Kočička z kávové pěny

Anna Neborová Oskar a Mimi

Olga Hejná Jak si mořský koník, mořská jehla a hvězdice udělali malé milé moře

Petra Kubáčková O andělovi, noční můře, statečném medvídkovi, hodném slonovi, opici a divoké huse

Monika Elšíková Jonáš a velryba

Básně a obrazy:

Alois Mikulka: Večerní dívánky
Svět v obrazech

Josef Brukner: Obrazárna